

**Kazimierz M. Czarnecki, Piotr
Kowolik, Bogusław Pietrulewicz**

**Profesjolog - charakterystyka zawodu
: (opracowanie do merytorycznej
dyskusji i akceptacji)**

Problemy Profesjologii nr 2, 67-70

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kazimierz M. Czarnecki
Piotr Kowalik
Bogusław Pietrulewicz

PROFESJOLOG – CHARAKTERYSTYKA ZAWODU

(Opracowanie do merytorycznej dyskusji i akceptacji)

Definicja

Termin profesjolog (ang. *profesidogist*; niem. *Profesiologe*; ros. *профессиолог*) pochodzi od łac. „*profesio*” i oznacza stałe zatrudnienie, zawód, fach, fachowiec dobrze znający swój zawód.

Zawód profesjologa dopiero powstaje, w związku z narodzinami nowej dyscypliny wiedzy o zawodowym rozwoju człowieka – profesjologią. Zawód ten wykonuje (ma wykonywać) osoba, która zajmuje się rozwojem zawodowym człowieka, w tym rozwojem zawodowym dzieci i młodzieży, zawodowym dorosłych; oraz pozawodowym emerytów i rencistów; warunkami, procesami, wynikami i prawidłowościami zawodowego rozwoju.

Profesjolog to specjalista, wykształcony w uczelni wyższej, posiadający szeroką i głęboką wiedzę i umiejętności zawodoznawcze; kwalifikacje i kompetencje dotyczące twierdzeń sprawdzonych i wysoce prawdopodobnych w zakresie zanikania „starych” zawodów, istnienia zawodów aktualnie wykonywanych oraz powstawania zawodów nowych, w ogólnym (społecznym) podziale pracy ludzkiej. Profesjolog posiada wielostronną wiedzę (strukturę wiedzy) z wielu podstawowych dziedzin, jak np. psychologia pracy, pedagogika pracy, socjologia pracy, fizjologia pracy, ergonomia, rynek pracy i zatrudnienia, psychologia rozwoju człowieka, psychologia społeczna, moralność pracy i morale zawodowe; twórczość zawodowa.

Predyspozycje

W zawodzie profesjologa kluczowymi są predyspozycje interpersonalne i społeczne ponieważ nie ma dobrych profesjologów bez umiejętności nawiązywania kontaktu, bez otwartości na problemy innych (umiejętność komunikowania się, słuchania innych, wrażliwość na ich problemy); konieczna jest też interdyscyplinarna wiedza z różnych nauk o życiu, rozwoju i skutecznym działaniu człowieka.

Zadania i czynności profesjologa

Wykonywanie zawodu profesjologa polega na:

- *prowadzeniu* badań diagnostycznych dotyczących warunków, procesu, wyników i mechanizmów zawodowego rozwoju ludzi;
- *prognozowaniu* zawodowego rozwoju dzieci, młodzieży, dorosłych zgodnie z ich osobistymi możliwościami fizycznymi, psychicznymi i społecznymi oraz potrzebami społeczno-gospodarczymi i kulturowymi kraju;
- *opracowaniu i stosowaniu* metod, technik i narzędzi poznawania warunków, procesu, wyników i prawidłowości zawodowego rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych;
- *zaspokajaniu* potrzeb intelektualnych społeczeństwa dotyczących jego zawodowego rozwoju w różnych dziedzinach i warunkach oraz podstawowych prawidłowościach tego rozwoju;
- *kształtowaniu* właściwego stosunku do jednostkowych (osobistych) możliwości oraz perspektyw zawodowego rozwoju każdego człowieka;
- *kształtowaniu i utrwalaniu* racjonalnej postawy jednostek i grup społecznych wobec samego siebie i społecznego otoczenia w aspekcie zawodowego rozwoju i osobistego udziału w zawodowym życiu społeczeństwa;
- *dostarczaniu* wiedzy rodzicom, nauczycielom i organizatorom systemu edukacji dzieci, młodzieży, dorosłych o warunkach, procesie, wynikach i prawidłowościach rozwoju zawodowego człowieka;
- *wskazywaniu* możliwości rozwoju zawodowego jednostek normalnych i niepełnosprawnych w zakresie wyboru zawodu i pracy;
- *gromadzeniu, opracowywaniu i aktualizowaniu* informacji o zawodach, drogach do uzyskiwania kwalifikacji i potrzebach rynku pracy;
- *udzielaniu* indywidualnych i grupowych informacji o potrzebnych zawodach, możliwościach kształcenia się zawodowego i potrzebach rynku pracy;
- *prowadzeniu* zajęć z młodzieżą dotyczących planowania kariery zawodowej i poszukiwania pracy;
- *dokonywaniu* badań diagnostycznych związanych z przydatnością do zawodu; zmianą zawodu i pracy;
- *udzielaniu* indywidualnych porad w wyniku przeprowadzonych rozmów, badań i diagnoz lekarskich;
- *współpracy* z profesjologami pracującymi w różnych instytucjach;
- *prowadzeniu* starannej i kompletnej dokumentacji profesjologicznej;
- *popularyzowaniu* wiedzy profesjologicznej wśród młodzieży, ich rodziców, nauczycieli i pracodawców w celu podnoszenia na wyższy poziom ich świadomości prozawodowej, zawodowej i postzawodowej;
- *prowadzeniu* własnych badań i interpretowaniu wyników innych badań oraz literatury fachowej umożliwiającej dalsze doskonalenie zawodowe;
- *służeniu* za wzór w stosunkach zawodowych i życiu zawodowym pracowników;
- *obserwowaniu*, rozumieniu i interpretowaniu zachowań i postaw prozawodowych, zawodowych i pozawodowych;

- *planowaniu* i przeprowadzeniu wywiadów z osobami znajdującymi się w różnych sytuacjach prozawodowych, zawodowych i pozawodowych;
- *uzyskiwaniu* najnowszych informacji o kierunkach i tendencjach zawodowych na rynku pracy;
- *prowadzeniu współpracy* z profesjologami (doradcami zawodowymi) z innych krajów Europy.

Jak zostać profesjologiem?

Profesjolog charakteryzuje się odpowiednim zasobem wiedzy (teoretycznej i metodycznej) będącej podstawą profesjonalnego działania; określonymi umiejętnościami zdobytymi podczas kształcenia w uczelni wyższej i czynnościami zawodowymi, zasadami, metodami i formami ich wypełniania; osobistymi kwalifikacjami uwzględniającymi właściwe postawy i charakter; normami moralnymi opartymi na życzliwości, empatii, honorze i etyce zawodu profesjologa oraz przyjęcie i uznanie statusu zawodowego.

Zawód profesjologa jest to działalność oparta na wiedzy specjalistycznej (teoretycznej) zdobytej podczas toku studiów i systematycznie doskonalonej w procesie praktycznego kształcenia. Działalność zawodowa profesjologa odznacza się uznaniem i wysokim autorytetem społecznym, wpływającym ze zdobytych kompetencji.

Profesjolog to zawód posiadający własne normy moralne, uznający odpowiednie hierarchie wartości, swój kodeks etyczny i kulturę profesjonalną.

Do podjęcia pracy w zawodzie profesjologa niezbędne jest posiadanie wyższego wykształcenia profesjologicznego z tytułem magistra profesjologii. Dopuszcza się możliwość uzyskania zawodu profesjologa na podstawie ukończenia studiów pedagogicznych lub psychologicznych ze specjalnością -profesjologia dzieci, młodzieży, dorosłych. Zawód profesjologa mogłyby uzyskać osoby, posiadające wyższe studia pedagogiczne lub psychologiczne i praktykę zawodową w poradnictwie i doradztwie zawodowym, po ukończeniu 2-letnich studiów podyplomowych o charakterze teoretycznym.

Skąd czerpać informacje o zawodzie?

Wykonywanie zawodu profesjologa jest ściśle związane z wiedzą na jego temat. Wiedza pełni funkcje (instrumentalną, twórczą, poznawczą i motywacyjną). Najbardziej użyteczną pozostaje wiedza praktyczna, potrzebna do życia codziennego, związana z umiejętnościami adaptacyjnymi, uniwersalnymi oraz specjalistycznymi.

Informacje o zawodzie – profesjologa można uzyskać poprzez:

- teczki o zawodach,
- filmy zawodoznawcze,
- przewodnik po zawodach,
- czasopisma, np. „Praca a Kariera”, „Perspektywy”, „Dlaczego”, „Cogito”, „Problemy Profesjologii”,
- programy komputerowe, np. „Doradca 2000”, „Zawody przyszłości”.

W wyborze zawodu – profesjologa mogą pomóc: Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Biura Karier, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej oraz szkoły wyższe kształcące przyszłych adeptów profesjologii – profesjologów

Literatura

Pozycje zwarte:

Bańka A., Zawodoznawstwo, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, Warszawa 2003.

Czarnecki K.M., Karaś S., Profesjologia w zarysie, Radom 1996.

Czarnecki K.M., Kowolik P., Profesjologia – hasło encyklopedyczne, [w:] Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, red. T. Pilch, t. V (P), Warszawa 2005, s. 935-940.

Czarnecki K.M. (red.), Podstawowe pojęcia zawodoznawstwa, Sosnowiec 2008.

Janiga J., Pietrulewicz B., Podstawy zawodoznawstwa, Zielona Góra 2004.

Nowacki T.W., Zawodoznawstwo, Radom 1999.

Czasopismo:

„Problemy Profesjologii. Półrocznik poświęcony problemom rozwoju zawodowego człowieka” (roczniki 2005-2007)

Podstawy prawne:

Polskie Towarzystwo Profesjologiczne – Statut. Zielona Góra 2007.